

मुक्तस्वाध्यायपीठम्
(Institute of Distance Education)

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः
५६-५७, इन्स्टीट्यूशनल एरिया, जनकपुरी,
नवदेहली-११० ०५८

प्राक्शास्त्री-प्रथमवर्षम् - षष्ठपत्रम् (फलितज्यौतिषम्)
प्रदत्तकार्यम् (Assignment)

2021-22

पत्रम् - ..... विषयः - .....
अध्येतुः नाम - ..... पञ्जीकरणसंख्या - .....
अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकाप्रेषणदिनाङ्कः - .....
अध्येत्रा उत्तराणि विलिख्य एतत्पुस्तिकाप्रत्यर्पणदिनाङ्कः - .....

अध्येतुः हस्ताक्षरम्

मूल्याङ्कनकर्तुः नाम - .....
मूल्याङ्कनकर्त्रा एतत्पुस्तिकाप्राप्तिदिनाङ्कः - .....
मूल्याङ्कनकर्त्रा मूल्याङ्कनानन्तरं संस्थाने समर्पणदिनाङ्कः - .....
अध्येत्रा प्राप्ताङ्काः -

खण्डः	निर्धारिताङ्काः	प्राप्ताङ्काः
खण्डः - क	20 X 02 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ख	05 X 08 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ग	02 X 10 = 20 अङ्काः	
	पूर्णाङ्काः 100	प्राप्ताङ्काः .....

मूल्याङ्कनपुरस्सरं परामर्शैः सह अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकायाः पुनःप्रेषणदिनाङ्कः - .....

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

स्थानम् - .....
दिनाङ्कः - .....

प्राक्शास्त्री-प्रथमवर्षम् - षष्ठपत्रम् (फलितज्यौतिषम्)

विषयः - (अ) भास्करीयबीजगणितम् - 50 अङ्काः। (ब) जन्मपत्रदीपकः - 50 अङ्काः।

निर्देशः - अस्य प्रश्नपत्रस्य शतम् (100) अङ्काः निर्धारिताः सन्ति एवम् अस्मिन् त्रीणि (3) खण्डानि सन्ति। अध्येत्रा एषु समाहितानां प्रश्नानामुत्तरं पृथग्विहित-विस्तृत-निर्देशानुसारेण देयम्।

Note - This paper is of one hundred (100) marks containing three (3) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

खण्डः-क

अङ्काः - 20 × 02 = 40

निर्देशः : अस्मात् खण्डात् केचन विंशतिः (20) प्रश्नाः समाधेयाः।

Note : This section contains twenty five (25) questions. Out of these twenty (20) questions should be answered.

1. किं नाम दशमलग्नम् ?
2. नक्षत्राणां कतिभिः चरणैः एकः राशिः भवति ?
3. सूर्यस्य सुहृदः के ?
4. तात्कालिकमैत्रीविचारे कस्मिन् स्थाने स्थितग्रहाः शत्रवः भवन्ति ?
5. भभोगशब्दस्य अर्थः कः ?
6. उच्चराशौ स्थितस्य ग्रहस्य अवस्था का?
7. अधिशत्रोः परिभाषा का ?
8. एकस्य नवमांशस्य प्रमाणं किम्?
9. 'नक्रः' कस्य राशेः अपरं नाम ?
10. समराशौ त्रिंशांशविभागः कथं क्रियते ?
11. आपोक्लिमभावाः के ?
12. लग्नेशः चरे अष्टमेशः स्थिरे तर्हि कीदृशम् आयुः भवति ?
13. पञ्चाङ्गानि कानि ?
14. अयनांशो नाम कः ?
15. हस्तनक्षत्रस्य चत्वारो वर्णाः के ?
16. बीजगणितस्य कर्ता कः ?
17. इष्टकालो नाम किम् ?
18. बीजगणिते 'महती' इति संज्ञया किम् अवगम्यते ?
19. 'अनेकवर्णगणितम्' इत्यस्य पदस्य अर्थः कः ?
20. 'प्रोज्झ्य' इत्यस्य शब्दस्य कोऽर्थः ?

21. विषमाजात्योः गुणनं किम् ?
22. 'निघ्नी' इत्यस्य पदस्य कोऽर्थः ?
23. मीनस्य लङ्कोदयमानं किम् ?
24. किं नाम चालनम् ?
25. किं नाम भयातम् ?

खण्डः-ख

अङ्काः - 05 × 08 = 40

टिप्पणी : अस्मात् खण्डात् पञ्च (05) प्रश्नाः समाधेयाः। प्रत्येकम्प्रश्नः प्रायः शतशब्दैः (100) समपेक्ष्यते।

Note : This section contains eight (08) questions. Out of these five (05) questions should be answered. Each question should be answered in about one hundred (100) words.

1. जन्मपत्रदीपकस्य मङ्गलाचरणं विलिख्य तस्य व्याख्या कार्या।
2. दशमांशाधिपनिर्णयक्रमं सोदाहरणं वर्णयत।
3. ग्रन्थदिशा अन्तर्दशायाः परिचयः देयः।
4. ग्रहाणां दृष्ट्यादिविशेषावस्थानां श्लोकं विलिख्य व्याख्यात।
5. स्थिरकुट्टकस्य करणसूत्रं सविस्तरं निरूपयत।
6. 'करणीभजनम्' किम्? इति श्लोकं विलिख्य तस्य प्रथमोदाहरणं तत्समाधानञ्च कुरुत।
7. अनेकवर्णसङ्कलव्यकलनयोः परिचयः देयः।
8. संश्लिष्टकुट्टके करणसूत्रश्लोकं विलिख्य तस्याशयं प्रकटीकुरुत।

खण्डः-ग

अङ्काः - 02 × 10 = 20

टिप्पणी : अस्मात् खण्डात् द्वौ (02) प्रश्नौ समाधेयौ। प्रत्येकम्प्रश्नः प्रायः त्रिंशत्शब्दैः (300) समपेक्ष्यते।

Note : This section contains four (04) questions. Out of these two (02) questions should be answered. Each question should be answered in about three hundred (300) words.

1. पञ्चाङ्गानां स्वरूपं सोदाहरणं सविस्तरं निरूपयत।
2. दशवर्गाणां साधनविषयमाश्रित्य निबन्धो लेख्यः।
3. ग्रहाणां नैसर्गिकशत्रुमित्रसमत्वविषयान् सविस्तरं विशदयत।
4. कुट्टकस्य परिचयं दत्त्वा तस्मात् विचारणीयविषयान् प्रतिपादयत।

